

Særtrykk fra Det Beste

Med visesang som våpen

Det begynte med at en ung kvinne protesterte mot det misvisende bilde av hennes generasjon som verden hadde fått seg pådyttet av et lite mindretall. Nå har «Sing Out»-gruppene slått igjennom som et klart

Med visesang som våpen

CLARENCE W. HALL

Det begynte med at en ung kvinne protesterte mot det misvisende bilde av hennes generasjon som verden hadde fått seg pådyttet av et lite mindretall. Nå har «Sing Out»-gruppene slått igjennom som et klart vitnesbyrd om den idealisme som preger tidens ungdom

CLARENCE W. HALL

Innlegget ble mottatt med stor interesse og utløste replikker fra alle kantar av salen. En kjent idrettsmann fra Iowa statsuniversitetet sa: «Disse høyreside demonstrantene skraker stadig opp om alt det de er imot. Hvorfor kan ikke vi lage en demonstrasjon om det vi er for?»

En av konferansens ledere, Richard Wailles, gullmedaljevinner i roing ved De olympiske leker i 1956 og 1960, kom rent uforvarende til å synge hva slags demonstrasjon det burde bli tale om, da han sa: «Hvis vi skal få avlive myten om de bistaktige og skrytende amerikanere, og vise verden at vi er alvorlig oppøst av fremtiden, må vi synge ut om hva vi står for så det høres.»

Hun tidde et øyeblikk for å trekke

1966

H2 X

Med visesang som våpen

Det begynte med at en ung kvinne protesterte mot det misvisende bilde av hennes generasjon som verden hadde fått seg pådyttet av et lite mindretall. Nå har «Sing Out»-gruppene slått igjennom som et klart vitnesbyrd om den idealisme som preger tidens ungdom

CLARENCE W. HALL

MIDTSOMMERS 1965 ble det holdt en ungdomskonferanse på Mackinac-øya i Michigan, og lenge så det ut til at alt skulle gå etter programmet. Stevnet var arrangert av Moralsk Opprustning for «å gi de unge et siktepunkt og et formål med livet, og gjøre dem til ansvarsbevisste og patriotiske medborgere». Talerne var statsmenn, fremtredende representanter for næringslivet, forskere, pedagoger og idrettsmenn, som alle la ungdommen på hjerte å forberede seg til å overta ledelsen i morgendagens samfunn.

Men plutselig var det en kvinnelig student som reiste seg. Hun utbrøt indignert: «Det forekommer meg at noen burde ta ledelsen *nå med det samme!* Jeg blir kvalm når jeg tenker på det bildet verden har fått av amerikansk ungdom på grunn av noen langhårete beatniks, oppviglere på universitetene og mer eller mindre profesjonelle demonstranter.»

Hun tidde et øyeblikk for å trekke

pusten, og fortsatte så: «Dere vet like godt som jeg at disse lurvete typene ikke representerer oss. Men vet almenheten det? Har folk i andre land forstått det? Vi må gjøre noe, noe med smell i, så vi får forandret dette vrengebildet.»

Innlegget ble mottatt med stormende bifall og utløste replikker fra alle kanter av salen. En kjent idrettsmann fra Iowa statsuniversitet sa: «Disse høyrøstede demonstrantene skriker stadig opp om alt det de er imot. Hvorfor kan ikke vi lage en demonstrasjon om det vi er *for?*»

En av konferansens ledere, Richard Wailes, gullmedaljevinner i roing ved De olympiske leker i 1956 og 1960, kom rent uforvarende til å antyde hva slags demonstrasjon det burde bli tale om, da han sa: «Hvis vi skal få avlivet myten om de bløtaktige og skrytende amerikanere, og vise verden at vi er alvorlig opptatt av fremtiden, må vi syng ut om hva vi står for så det høres.»

Blinkskudd. Denne vendingen — «syng ut» — anslo grunntonen i det som kom til å skje. Andre poster på konferansens dagsorden ble skjøvet til side mens MRA-lederne tok fatt på å samle et turnéensemble som skulle dra rundt i hele USA og gi uttrykk for den enkeltes forpliktelser overfor Gud og fedrelandet i sang og musikk. Colwell-brødrene, en populær trio som hadde skrevet over 300 viser og fremført dem på 48 språk rundt om i verden, ble bedt om å arrangere et musikalsk show som fikk navnet «Sing Out -65». De tok imot oppdraget, enda det betydde at de måtte annullere en innbringende Hollywood-kontrakt. «Vi blir gjerne med hvis vi kan bidra til at en generasjon tar opp arbeidet for å skape en bedre verden,» sa de.

Blant de tusener av unge mennesker som hadde lyst til å være med, ble det plukket ut 130 sangere og musikere fra 68 universiteter og høyere skoler i 41 delstater. De sa fra seg stipendier, avslo tilbud om sommerjobber, solgte bilene sine og kom med det de hadde av sparepenger for å få det dristige foretaket i gang; det samme gjorde en rekke unge tekniske medhjelpere som kunne knepene med kulisser, lyskastere og høytaleranlegg.

Etter ukelange øvelser under ledelse av Colwell-brødrene og den berømte britiske instruktør Henry Cass, en av veteranene fra det fornemme Old Vic-teatret i London, gikk «Sing Out -65» om bord i en «teaterbåt» og dro rundt til badestedene på Cape Cod. Det ble suk-

sess fra første øyeblikk, så de unge amatørerne reiste med godt mot til Verdensutstillingen i New York og møtte sitt første kjempepublikum; siden opptrådte de for fullpakket hus i Washington, hvor 95 medlemmer av Kongressen sto som innbydere.

Etter alle disse generalprøvene begynte turnéen for alvor. Den fartet rundt til en mengde steder i Statene med et spesialtog hvor svære plakater fortalte at her kom «Sing Out -65 ekspressen»; den samlet 15 000 tilhørere i det berømte friluftsteater Hollywood Bowl og 7000 på et stadion i Los Angeles. Etter anmodning av Ungdomskontoret i Los Angeles, som var rystet over de grufulle raseopptøyene i negerbydelen Watts, ga de en konsert for tusener av fargede tenåringer og fikk attest fra en av ungdomslederne om at de «utrettet mer for dette terroriserte distriktet enn alt det vi har maktet å gjøre hittil». En annen uttalelse kom fra en ung neger som hadde deltatt i de blodige urolighetene: «Jeg sammenlignet mitt eget liv med det disse ungdommene representerte, og skammet meg. Jeg gikk til de butikkene jeg hadde vært med på å plyndre, og tilbød å betale for det jeg hadde tatt. Nå vil jeg gjerne være med på å vise verden et annet bilde av den folkegruppe jeg hører til.» Ikke lenge etter slo han seg sammen med andre studenter og dannet en lokal gruppe «Sing Out Los Angeles».

Humør og smak. Anmelderne har måttet ty til superlativer for å karakterisere «denne nye og vesens-

forskjellige ungdomstypen», og Walt Disney sa en tid før han døde at «jeg har aldri sett eller hørt en mer velykket og virkningsfull metode til å få uttrykt hva Amerika i bunn og grunn er.» Hollywood-avisen *Reporter* skrev: «Med sin fint avstemte sang til moderne rytmer stiller de sine selsomt antrukne kommersielle jevnaldrende fullstendig i skyggen.»

«Sing Out»s fengende appell kan tilskrives to faktorer, for det første selve musikken, for det annet de opptredendes gjennomførte gode smak. Visene i repertoaret er originale — mange forfattet av Colwell-brødrene — og hver enkelt melodi er utskrevet i en livlig «beat», med smittende refrenger som får publikum til å syng med. De mest populære er «Up With People!» som fremhever brorskapet mellom menneskene og understreker hvilken makt den jevne borger har, og den eggende «Freedom Isn't Free», med sitt refreng til taktfast stepping: «Du må betale en pris, du må ofre noe for din frihet.» Hver sang er et melodisk innlegg for kjærlighet til fedrelandet, en oppfordring til å leve livet på en verdigere måte og til å stille seg høyere mål. En av dem spør: «Hvorhen, Amerika?», andre går til felts mot rasefordommene, og i humoristiske sketsjer blir det ironisert over den noksom publiserte «protestholdning» innen visse moderne ungdomsgrupper.

Men det er «Sing Out»-aktørenes overdådige humor som gjør showet til en virkelig begivenhet. Når de kommer til en ny by, strømmer de ut av busser eller jernbanevogner

eller fly i full fart, alle ivrige etter å gjøre alt klart til forestillingen. Fra en femten meter lang tilhengerbil med digre plakater haler de ut alt det tunge og mangfoldige utstyret som må være med hvor de enn viser seg. Enten de opptrer på et fotballstadion i øsende regnvær eller de får låne en konsertsal eller et teater, legger de for dagen en nevenyttighet og effektivitet som gjør at de kan få hele apparatet klart på et par timer.

Forestillingen begynner ikke med at aktørene ganske enkelt stiller seg opp på scenen — nei, de kommer stormende inn og finner hver sin plass akkurat som et fotballag etter pausen. På to timer jager de så gjennom noe slikt som tredivennummer, og hele tiden er de i rask og rytmisk bevegelse. «Vi er på farten, kan ikke stå stille,» heter det i en av sangene deres. «Vi har viktige ting å bestille! Hele verden må skapes på ny av de unge i bygd og i by.»

Siden 1965 har «Sing Out»-gruppen opptrådt ved 350 universiteter og høyere skoler og i over 80 militærforlegninger rundt om i De forente stater og Canada. Etter innbydelse fra statsmenn og offentlige institusjoner har de også vært på turnéer i Japan, Korea, Vest-Tyskland, Østerrike, Spania, Puerto Rico, Panama, Jamaica, Mexico og Venezuela. Overalt har de vakt stor oppsikt.

«Vi visste at vi hadde fått i stand en livfull forestilling som skulle ha mulighet for å virke insiterende på verdens ungdom,» sier J. Blanton Belk, en av lederne for Moralsk

opprustning i Amerika. «Men vi ante ikke hvor inderlig de unge lengter etter å gjøre en virkelig innsats.»

Kampen om verdens ungdom. I oktober 1965 ble showet fremført for smekkkfulle tribuner i den olympiske sportshall i Tokyo og i japanske og amerikanske militærforestillinger. På Waseda universitet, et av sentrene for de anti-amerikanske demonstrasjoner, fikk «Sing Out -65» et rent ovasjonsaktig bifall. Mange studenter ble igjen etter forestillingen for å snakke med deltagerne i turnéen — blant dem en av de radikales ledere, som ropte:

«Hvis dette er Amerika, er vi for det alle sammen.»

I Vest-Tyskland fikk de en enda hjerteligere velkomst. Ved en mottagelse i Forbundsdagen sa Konrad Adenauer til dem: «Jeg tror dere kommer til å vinne verdens ungdom med dette programmet.» Senere var deltagerne med på en kjøretur langs grensen mot den sovjetrussiske sone i nærheten av det viktige knutepunktet Helmstedt, og der satte de opp høytaleranlegget sitt og laget en improvisert forestilling. Store mengder av østtyskere samlet seg på sin side av piggråden og kom med begeistrede tilrop. Da de ble jaget

En av de tre omreisende «Sing-Out»-gruppene fremfører det livlige «Up With People»-nummeret, som er komponert av Colwell-brødrene

Foto: Pace Pictures

vekk av grensevaktene, stilte de seg opp på hustak i nærheten eller hang ut av vinduene og viftet med lommetørklær. Dagen etter knurret en øst-tysk avis: «I går måtte all trafikk gjennom Helmstedt stoppes fordi en gjeng av amerikanere ga seg til å synge utfordrende viser.»

I Amerika er nå tre turnéer stadig på farten, hver med 150 deltagere, og de har lært opp over 160 lokale «Sing Out»-grupper som til sammen omfatter rundt regnet 10 000 ungdommer. Den opprinnelige gruppen har laget et timelangt TV-show som i 1966 ble sett og hørt av 100 millioner amerikanere, og et annet ble fremført for 25 millioner i Vest-Tyskland. Norsk fjernsyn sendte påskeaften i år et 35 minutters utdrag av det musikalske showet i Tyskland, og over femti unge skandinaver, blant dem fjorten norske, deltar for tiden i «Sing Out»-bevegelsen i USA.

Også utenfor De forente stater har turnéene etterlatt seg en rekke «Sing Out»-grupper. Etter en opptreden i Caracas var det for eksempel 400 ungdommer som meldte seg til et venezuelansk «Sing Out»-team; i Puerto Rico fikk «Sing Out San Juan» tilslutning fra over tusen. Japanerne laget sin egen forestilling, «Sett i gang -67», og dro på turné til Filippinene og siden til Indonesia (de første ikke-kommunistiske studenter som ble innbudt dit etter den anti-kommunistiske revolusjon), og ga videre støtet til at det ble dannet lignende grupper i Formosa og Korea.

I vår ble en tysk «Sing Out»-

gruppe invitert til Bergen, hvor den blant annet opptrådte på en russetilstelping den 16. mai. Fra den 12. juni til den 7. juli skal 500 ungdommer fra hele Norden møtes til en konferanse i Värmland under mottoet «Hele mennesket — Hele menneskeheten». Et av siktepunktene for dette stevnet er å skape et ideologisk musikk-show med melodier og sketsjer av nordisk tilsnitt.

Opplæring og moro. Det koster penger å holde de store turnéene i gang — sytten-atten millioner kroner bare i 1966. Bevegelsen har som nevnt Moralsk Opprustning i ryggen, og ellers får den bidrag fra en mengde privatpersoner, bedrifter og stiftelser som mener at det er en god investering i fremtiden. Hverken lederne eller de opptredende får noen godtgjørelse, og «Sing Out»-gruppene lager dessuten sceneutstyr og kostymer selv. Reiseutgiftene blir i regelen dekket av de byene som påtar seg vertskapet for en turné; kost og losji får deltagerne i private hjem, eller de blir innbudt som gjester av religiøse sammenslutninger eller av forskjellige firmaer og organisasjoner. Billettsalget dekker endel av omkostningene, likeledes salg av blader og bøker, foruten filmer, grammofonplater og lydbåndopptak fra forestillingene.

For at turnéenes medlemmer ikke skal sakke akterut i skolearbeidet, har de sitt eget «landeveisgymnasium» med lærerkrefter som kan undervise i 36 forskjellige fag. Studenter som er borte fra universitetet et år for å delta i en turné, klarer som regel å gjenvinne den tapte tid ved

å lese flittig underveis. Og som en av deltagerne sa: «Vi har reist godt og vel 30 000 kilometer, stiftet bekjentskap med et halvt snes forskjellige kulturer, snakket med fremtredende personligheter i mange land. Ingen annen undervisning kunne være morsommere eller mer verdifull.»

Det er ikke mulig å være sammen med disse ivrige unge menneskene i lengre tid uten å innse at det er noe mer enn fengende melodier og god instruksjon som gjør forestillingene så inspirerende. For ingen sceneinstruktør kunne skape den ånd som setter sitt preg på hvert show; den må komme innenfra. «Dette er noe meget mer enn en konsert eller kabaret,» sa en tilhører til meg. «Vi kunne heller kalle det en protestmarsj mot den kyniske innstilling som har brakt våre nedarvede verdier i vanry. For meg står dette showet som et oppbud av åndelige krefter for å gi oss nye, sunne normer og livsmål.»

William Storey heter en ung neger som var med i en av de verste ungdomsbandene i Chicago før han sluttet seg til «Sing Out». Han sier: «Jeg fikk inntrykk av at disse ungdommene hadde et alternativ til hat og vold, og så besluttet jeg å gjøre noe for å bidra til å fremme det alternativet. Nå vet jeg at det skal mer mot til å kjempe for det som er rett, enn det trengtes for å være med i bandefeidene.»

Hvis man vil arbeide for «Sing Out»s idealer, er det ikke nok bare å delta i en turné. Etter reiseårene tar mange fatt på å løse

kinkige problemer i den hjemlige krets, i undervisningsvesen og samfunnsliv. Som en av de unge skrev i deres internasjonale tidskrift *Pace*: «Vår generasjon ser seg om etter idéer vi kan tro på og kjempe for. Vi ønsker fred, men ikke på bekostning av friheten. Vi vil heller herdes i slit og savn enn å bli degget for av det offentlige. Vår generasjon er en generasjon på marsj, parat til å følge pliktens bud, parat til å våge noe.»

En særlig varm anerkjennelse til «Sing Out»-bevegelsen er kommet fra tidligere president Eisenhower. «Vi vet alle noe om ungdommens evne til å påvirke folkenes skjebne,» sa han. «Jeg husker en gang jeg lærte noe om den evnen. Jeg fikk besøk av endel japanske studenter. De hadde i sin tid deltatt i noen oppføringer i Tokyo, som førte til at den japanske regjering trakk tilbake en innbydelse jeg hadde fått til å besøke Japan, og dermed hadde de altså direkte blandet seg opp i de diplomatiske forbindelser mellom våre to land. Senere hadde de sluttet seg til Moralsk Opprustning, og nå kom de til meg for å be om unnskyldning og for å si at de håpet å kunne legge sin innflytelse i vekt-skålen for de positive krefter istedenfor de negative.»

Den samme forsoningens ånd er levende i det unge Amerikas «Sing Out»-bevegelse. Den samfunnsånd, fedrelandskjærighet, dype innsikt og begeistring som preger disse unge kvinner og menn, gir ny og nødvendig inspirasjon både til vårt land og til resten av verden.»